آربعین خلفاي راشدین

Ketabton.com

ليكوال: عبدالوكيل ناجح
ژباړه : ضیاءالرحمن ذهین

ketabton.com - The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

ketabton.com - The Digital Library

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم: اربعين خلفاي راشدين
لیکوال: عبدالوکیل ناجح
ژباړه: ضیاءالرحمن ذهين
کمپوز: ژباړن
ډیزاین: ژباړن
پښتۍ ډیزاین: ژباړن

ketabton.com - The Digital Library

ډالۍ

هغه چاته چې زما هر غم او ستونزي ته به لکه د سپر په څیر ولاړ وو، هغه چاته چې هوډ او حوصله یې د لوړو غرونو په څیر قوي او نه ماتیدونکي وه، هغه چاته چې زما د زدکړو او پرمختګ لپاره یې هر ستونزې او کړاو ته یې په ورین تندې سینه سپر کوله. پلارجانه! رب تعالی دې اوږد او له خوشحالیو ډک عمر درنصیب کړي.

ض. ذهین

ketabton.com - The Digital Library

د مطالبو لړلیک

لومړۍ برخه

دحضرت ابوبکرصدیق^رض فضلتونه 4
له ابوبکر صدیق^رض سره د اللهﷻ ځانګړې ملګرتیا 4
د نبي کریمﷺ او ابوبکر صدیق^رض خالصه مینه او دوستي 4
د نبي کریمﷺ په وړاندې محبوب ترین شخص حضرت ابوبکرصدیق^رض وه 5
حضرت ابوبکر صدیق^رض قرباني ورکوونکې صحابي وو 5
حضرت ابوبکر صدیق^رض د جنت له ټولو دروازو څخه دعوت شوي ده. 5
ابوبکر صدیق^رض د نبي کریمﷺ همیشني ملګري وو. 6
ابوبکر صدیق^رض او عمر فاروق^رض بهترین اصحابان وو 6
حضرت ابوبکر صدیق^رض دخلافت لپاره وړ شخصیت وو 6
د خلافت لپاره له ابوبکر صدیق^رض پرته بل څوک د منلو وړ نه ده 6
په حضرت ابوبکر صدیق^رض کې د نیکو اعمالو ټولیدل او د هغه جنت ته داخلیدل 7
د حضرت عمر فارول^رض فضلتونه 8
د اللهﷻ له لوري د اسلام لپاره د حضرت عمر^رض ټاکل 8
د اللهﷻ او حضرت عمر^رض ترمنځ تړون 8
د حضرت عمر فاروق^رض پرهیزګاري 9
د حضرت عمر^رض علم او ذکاوت 9
حضرت عمر^رض د حقیقتونو سرچینه وه 9
د پیغمبري لپاره د حضرت عمر^رض وړتیا 9
حضرت عمر^رض یو الهامي شخصیت وه 10
له حضرت عمر^رض څخه د شیطانانو تېښته 10
حضرت عمر^رض د خپل عصر نابغه وه 10
حضرت عمر^رض په جنت کې د ماڼۍ څښتن 11
د حضرت عثمان^رض فضلتونه 12
حضرت عثمان^رض د نبي کریمﷺ ملګري وو 12
عثمان^رض د خیر په کارونو مخکښ وه 12
حضرت عثمان^رض به هیڅ کله هم ضرر ونه کړي 13
له حضرت عثمان^رض نه ملائکو حیاء کوله 13
د عثمان^رض د خلافت پر مهال د فتنې د واقع کیدو په اړه د نبي کریمﷺ وړاندینه 13
حضرت عثمان^رض یو مظلوم شهید 14
د فتنې د رامنځته کیدو پرمهال عثمان^رض په حقه وه 14
د حضرت عثمان^رض قبولې شوي صدیقي 14
له حضرت عثمان^رض څخه د ابن عمر^رض ملاتړ 15
د حضرت عثمان^رض د شهادت ثبوت 15

ketabton.com - The Digital Library

د حضرت علي رضي الله تعالی عنه فضلتونه 17
له حضرت علي رض سره مینه کول الهی امر دي 17
له علي رض سره د نبي کریمﷺ مینه او محبت 17
د نبي کریمﷺ په وړاندې د حضرت علي رض مقام 18
علي رض دوست مسلمان او دوښمن يې منافق دي 18
حضرت علي رض ته توهين د نبي کریمﷺ د قهر لامل شو 18
حضرت علي رضي الله تعالی عنه دخيبر فتحه کوونکی 19
حضرت علي رضی الله تعالی عنه د قرانکریم په اساس جګړه کوله 19
د علي رضی الله تعالی عنه لپاره د الله ﷻ ببښنه 20
حضرت علي رض لپاره د جنت زيري 20
حضرت علي رضي الله تعالی عنه غوره شخصيت وو 20

ketabton.com - The Digital Library

د ليکوال سريزه

الحمدالله رب العالمين والعاقبه للمتقين والصلاه والسلام على رسوله الامين وعلى آله واصحابه اجمعين، خاصةً الخلفاء الراشدين المهديين الذين اهتدوا الى صراط مستقيم ونصروا الاسلام ونشروه بين العرب والاعجمين اما بعد قال الله تعالى: (رَضِيَ اللَّهُ عَنهُم ورَضوًا عَنه) وقال رسوالله ﷺ (عَلَيكُم بِسُنّي و سُنّه الخُلَفاء الرَّاشِدِين المَهديِّين عَضُوا عَلَيهَا بِالنَّوَاجِذ)

بزرگا سزد گرکنی افتخـــــار — که بی شک جهان راتوبی مفتخر

ترا صدق بوبکر وعلم علی — تر افضل عثمان وعـــــدل عمر[1]

خلفاي راشدين، د دين بيرغونه، د نبي کريمﷺ سره مينه کوونکي، هغه څوک چې هغوي ته په جنت فردوس سره زيري ورکړل شوي ده.

څه ووايو، څه وبلي شو د هغو کسانو په اړه چې فکر مو د دوي د فضلتونو په فکر کې ډوب وي، او د هغوي د فضلتونو او نيکو صفاتو له بيانولو څخه عاجز پاتې وي. د خلفاي راشدينو لپاره اللهﷻ په خپل مقدس کتاب کې په کراتو کراتو او نبي کريمﷺ په خپلو مبارکو احاديثو کې چې کوم فضلتونه بيان کړي دي د بل هيچا لپاره ثابت نه دي. خلفاي راشدينو دنبي کريمﷺ په ملگرتيا او د اسلام او مسلمانانو په مرسته او کومک کې داسي قرباني ورکړي دي چې ساري په تاريخ کې نه ليدل کيږي. په دې لار کې هغو ي په خپل ځان مال او آولاد هم دريغ ونه کړ ، تر څو د اسلام مبارک دين د نړۍ تر لري لري نقطو پوري ورسوي او د نړۍ خلک د ظلم، جهل او ناپوهي له دښتو څخه د هيدايت او کاميابي په لور وگرځوي. دوي په دې لار کې غوره لقبونه ترلاسه کړي وه، هغه مقام ته رسيدلي وه چې اللهﷻ او نبي کريمﷺ توصيف او ستاينه کوله.

د نبي کريمﷺ ټول صحابه کرامو خاصة خلفاى راشدين د هغو تکليفونو په باره کې چې د اسلام په لار کې تير کړي وه دغه مقامونه او منزلت ترلاسه کړي وه.

د خلفاي راشدينو هغه اعبتار او فضلت چې په نورو صحابه کرامو باندې يې درلوده د همدغه اعتبار په اساس د ټولو په توافق سره يو له خلفاى راشدينو څخه د نبي کريمﷺ له رحلت وروسته د هغه د خليفه په توگه وټاکل شو. که چيري څوک په خلفاي راشدينو باندې نيوکه کوي او يا هم د هغوي سپکاوي کوي نو په اصل دوي د قراني نصوصو او نبوي احاديثوي سپکاوي کوي. ځکه د دوي فضلتونه او درجات هم په قرانکريم هم په احاديثو کې ذکر شوی دي. که څوک د دوي له فضايلو څخه انکار کوي نو داسي ده لکه چې له قرانکريم او احاديثو څخه منکر وي.

ورکنی تکذيب اصحاب رســــــول — قول پيغمبر نکرد ستی قبـــــــول

گفت هريارم چونجمی روشن است — بهترين قرن ها قرن مــــــن است

بهترين خلق ياران من انـــــــــد — اقربا و دوستداران من انـــــــد

کی روا داری که اصحـــــاب رسول — مرد ناحق را کنند از جان قبـــول

يا نشانندش به جای مــــــصطفی — از اصحاب نيست اين باطل روا

اختيار جمله شان گرنيست راست — اختيار جمع قرآن پس خطاست[2]

د نبي کريمﷺ د اصحابانو او په خاص ډول د خلفاي راشدينو پيژندنه په هر مسلمان باندې لازمه ده، خو متاسفانه نن ډيري داسي مسلمانان دي چې د دوي له فضلتونو او درجاتو څخه خبر نه دي.

د ددي په خاطر چې د خلفاي راشدينو په اړه معلومات ولرو نو دامې ضرور وگڼله چې د خوږ نبيﷺ بعضي احاديثونه چې د دوي په باره کې روايت شوي دي راټول کړم، په دې برخه کې دمحترم استاد عتيق الله بن فيض محمد په مشوره په ۴۰

[1] د مسعود سعد سليمان ديوان د رشيد ياسمي په هڅه (۲۰۱)
[2] منطق الطير عطار

ketabton.com - The Digital Library

حدیثونو باندې اکتفا شو یده چې د هر خلیفه په باره کې ۱۰ حدیثونه رانقل شوي دي. دغه حدیثونه مې په دې رساله کې چې د اربعین خلفاي راشدینو په نوم ده راټول کړل او د محترمو لوستونکو خدمت ته مې وړاندې کړل.

زه هیله لرم چې ما او ګرانو لوستوونکو ته به الله ﷻ اجر راکړي او ما ته ددې توفیق راکړي چې د نبی کریم ﷺ له سنتو او د هغه د یارانو له سنتو څخه پیروي وکړم.

عبدالوکیل ناجح

ژمی۱۳۹۵

ketabton.com - The Digital Library

د ژباړن خبرې

دا کتاب " اربعین خلفاي راشدین" هغه ټولګه ده چې پکې د بشریت د ستر لاربښود حضرت محمدﷺ د خلیفه ګان فضایل بیان شوي دي. د هر خلیفه اړوند لس حدیثونه رانقل شوي دي چې ټول څلویښت حدیثونه کیږي.

د دې کتاب د ژباړلو موخه دا وه تر څو مسلمانان د خلفاي راشدینو له فضایلو څخه خبر شي، خپل ځان او خپله ټولنه په داسي ډول جوړه کړي لکه څنګه چې د خلفاي راشدینو په وخت کې شتون درلوده. هر مومن مسلمان باید د دې کوښښ وکړي چې د خلفاي راشدینو په پل باندې پل کیږدي د هغوي افعال او اقوال په بشپړ ډول عملي کړي.

زه د اللهﷻ شکر آدا کوم چې ماته یې د دې اړین او مهم کتاب د ژباړلو وس راکړ چې پښتو ژبې ته یې راوژباړم، که په ژباړه کې رانه کومه تیروتنه شوي وي لومړي له اللهﷻ او بیا له تاسو درنو لوستونکو څخه ښښنه غواړم هیله ده چې په راتلونکې کې راسره شریکه کړي نور خپلې خبري ختموم او تاسو د کتاب لوستلو ته رابولم.

ډیره مینه او درنښت

ضیاءالرحمن ذهین

خوست -۱۴۰۳/۶/۸

ketabton.com - The Digital Library

لومړۍ برخه

دحضرت ابوبکرصدیقرض فضلتونه

نوم: عبدالله

کنیه: ابوبکر

لقب: صدیق

دپلارنوم: ابي قحافه

دمور نوم: سلمي بنت صخر

د مور لقب: ام الخير

د حضرت ابوبکر صدیقرض د نسب شجره په مره کې له نبي کریمﷺ سره یوځای کیږي.[1]

حضرت ابوبکر صدیقرض په ۵۷۳ م کال کې دې نړۍ ته سترګې غړولي دي، لومړنی کس و چې په نبي کریمﷺ باندې ایمان راوړ. کله چې نبي کریمﷺ له دې نړۍ څخه رحلت وکړ، ابوبکر صدیقرض د مسلمانانو خلیفه وټاکل شو. د دوه کالو او دوه میاشتو په موده کې د اسلام او مسلمانانو لپاره نه هیریدونکې خدمتونه ترسره کړي، په داسي حال کې چې دمرتدینو لخوا څخه له ګڼو فتنو سره هم مخ وه. بلاخره په دریارلسم هجري کال د جمادی الثاني په ۲۳ د ۶۳ کلو په عمر له دې نړۍ څخه سترګې پټې کړي او مبارک جسد يې دنبي کریمﷺ ترڅنګ خاورو ته ورسپارل شو.

له ابوبکر صدیقرض سره د اللهﷻ ځانګړي ملګرتیا

۱)عن اَنَس بن مَالِکٍ، أَنَّ أَبَابَکرٍ الصَّدِّیق، حَدَّثَهُ قَالَ: نَظَرتُ اِلَی أَقْدَامِ المُشرِکِینَ عَلَی رُءُوسِنَا وَ نَحنُ فِی الغَارِ، فَقُلتُ: یَا رَسُولَ اللَّهِ لَو أَحَدَهُم نَظَرَ اِلَی قَدَمَیهِ أَبصرَنَا تَحتَ قَدَمَیهِ، فَقَالَ: یَا أَبَابَکرمَا ظَنُّکَ بِاثنَینِ اللَّهُ ثَالِثُهُمَا.

له انس بن مالک څخه روایت ده وايي چې مونږ کله په غار کې وه د مشرکینو پښې مې ولیدلې چې د غار تر خولې پورې رارسیدلي وو، نبي کریمﷺ ته مې وویل: یارسول الله که چیري یو له مشرکینو څخه ټیټ راوګوري نو مونږ به ووینې رسول اللهﷺ راته وفرمایل: څه ګمان کوې د هغو دوه کسانو په اړه چې دریم يې الله متعال وي.[2]

تشریح: له پورتني حدیث نه څرګندیږي چې اللهﷻ له نبي کریمﷺ او ابوبکر سره ځانګړي ملګرتیا درلوده په داسي حال کې چې اللهﷻ له ټولو سره ملګری ده. **(إذ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لا تَحزَن اِنَّ اللهَ مَعَنَا)** کله چې نبي کریمﷺ خپل ملګري ته وویل: مه ویریږه اللهﷻ له مونږ سره دي.

د نبي کریمﷺ او ابوبکر صدیقرض خالصه مینه او دوستي

۲) عَنِ ابنِ عَبَّاسٍ رَضِیَ الله عَنهُمَا قَالَ: (خَرَجَ رَسُولُ اللهﷺ فِی مَرَضِهِ الَّذِی مَاتَ فِیهِ، عَاصِباً رَأسَهُ بِخِرقَهٍ، فَقَعَدَ عَلَی المِنبَرِ فّحَمِدَاللهَ وَ أَثنَی عَلَیهِ ثمَّ قَالَ: اِنَّهُ لَیسَ مِنَ النَّاس أَحَدً أَمَنَّ عَلَیَّ فِی نَفسِهِ وَ مَالِهِ مِن أَبِی بکرٍ خَلِیلاً، وَلَکنِ خُلَّه الاِسلامِ أَفضَلُ، سُدُّوا عَنِّی کُلَّ خَوخَهٍ فِی هَذَا المَسجِدِ غَیرَ خَوخَه أَبِی بَکرٍ)

[1] ابوبکر صدیق، صلابي (۲۹)

[2] مسلم (۲۳۸۱)

ketabton.com - The Digital Library

له ابن عباس څخه راویت ده چې نبي کریمﷺ د مرګ د ناروغي پرمهال چې سر مبارک یې په یو تیکه باندې تړلی وه مسجد ته راغی، په ممبر باندې کیناسته د رب تعالی له حمد او ثنا وروسته یې داسې وفرمایل: هغه ابوبکر د ابي قحافه زوی چې له ټولو خلکو نه مخکې په مال او ځان سره په ما ډیر احسانونه کړي دي. که چیرې زه د خلکو په منځ کې خپل ځانګړی دوست په ګوته کوم نو هغه به له ابوبکر پرته بل څوک نه وي، مګر د اسلام مینه بهتره او پایداره ده. وروسته یې وویل: هغه کومې کړکۍ چې مسجد ته راخلاصې دي ټولې وتړي، بغیر د ابوبکر صدیقرض د کور له کړکۍ څخه.[1]

تشریح: دلته (**أَمَنَّ عَلَيَّ**) نه مطلب یعني سخي او بخشش کوونکي پر ما باندې.

له پورتني حدیث نه څرګندیږي چې نبي کریمﷺ له حضرت ابوبکر صدیقرض سره څومره مینه درلوده او د نبي کریمﷺ په وړاندې یې کوم مقام درلوده، همدارنګه د نبي کریمﷺ له رحلت وروسته د خلافت منصب ته د ابوبکر صدیق لیاقت هم څرګندوي چې نور له دې فضلت څخه برخمن نه وه. همدارنګه نبي کریمﷺ هغه په خپل ځان باندې احسان کوونکې ګڼه او له نور څخه یې زیاته مینه ورسره درلوده، نو ښکاره خبره ده چې له ابوبکرصدیق پرته نور څوک د خلافت لپاره مناسب نه وه.

د نبي کریمﷺ په وړاندې محبوب ترین شخص حضرت ابوبکرصدیقرض وه

۳) عَن عَمرِو بنِ العَاصِرض: أَنَّ النَّبِيَّﷺ بَعَثَهُ عَلَى جَيشِ ذَاتِ السُّلاسِلِ، فَأَتَيتُهُ فَقُلتُ: أَيُّ النَّاسِ أَحَبُّ اِلَیکَ؟ قَالَ: [عَائِشَه] فَقُلتُ: مِنَ الرِّجَالِ فَقَالَ: [أَبُوهَا] قُلتُ: ثُمَّ مَن؟ قَالَ: [ثُمَّ عُمَرُ بنُ الخَطَّابِ] فِعَدُّ رِجَالاً.

له عمرو بن عاصرض څخه روایت ده چې وایې نبي کریمﷺ زه د ذات السلاسل سریه قومندان وټاکلم، زه د نبي کریمﷺ حضور ته ورغلم پوښتنه مې تري وکړه. ستا په وړاندې محبوب ترین کس څوک ده؟ راته وفرمایل: عائشهرض. بیا مې ورته وویل: په نارینه و کې؟ راته وفرمایل: د عائشی بی بی پلار. بیا مې ورته وویل؟ له هغه وروسته راته وفرمایل: حضرت عمر بن الخطاب او څو نفره نور.[2]

حضرت ابوبکر صدیقرض قرباني ورکوونکې صحابي وو

۴) عَن أَبِي هُرَيرَه قَالَ:قَالَ رَسُولُ اللهِﷺ:(مَا نَفَعَنِی مَالٌ قَطُّ مَا نَفَعَنِی مَالُ أَبِی بَکرٍ)، فَبَکَی أَبُوبَکرٍ وَقَالَ (وَ هَل أَنَا وَ مَالِی اِلَّا لَکَ یَا رَسُولَ اللهِ)؟

له ابو هریرهرض څخه روایت ده چې نبي کریمﷺ وفرمایل: هیڅ کله د چا مال او دولت ماته دومره ګټور نه وو لکه څنګه چې د حضرت ابوبکر صدیقرض وو. ابوبکر صدیق په ژړا سو وویل: آیا له دې پرته بل څه شته؟ داچې زه او زما مال ستا دي یارسول الله.[3]

تشریح: پورتني حدیث ښه ډاګه څرګندوي چې د نبي کریمﷺ لپاره ابوبکرصدیقرض څه ډول غیري معمولي قرباني ورکړې ده. په داسې حال کې چې ټولو صحابه کرامو په بیلا بیلو برخو کې قربانۍ ورکړې، خو نبي کریمﷺ په دې کار کې د ابوبکرصدیق قرباني او ځان ځاروني ته ځانګړې مقام ورکړې وه. له بیلا بیلو واقعو څخه دا معلومیږي چې د قرباني او ځان ځاروني په برخه کې هیڅ یو صحابي هم د ابوبکر صدیقرض ځای ته نه رسیږي.

حضرت ابوبکر صدیقرض د جنت له ټولو دروازو څخه دعوت شوي ده.

۵)عَن أَبِی هُرَیرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ قَالَ (فَمَن کَانَ مِن أَهلِ الصَّلاۃ دُعِیَ مَن بَابِ الصَّلاۃ، وَ مَن کَانَ مِن أَهلِ الجِهَادِ دُعِیَ مِن بَابِ الجِهَادِ، وَمَن کَانَ مِن أَهلِ الصِّیَامِ دُعِیَ مِن بَابِ الرَّیَّانِ، وَمَن کَانَ مِن أَهلِ الصَّدَقَۃ

[1] بخاری (۴۶۷) + ترمذی (۸۱۰۲)
[2] بخاری (۳۶۶۲) + مسلم (۶۳۲۸)
[3] مسند احمد (۷۴۴۶) + صحیح ابن حبان (۶۸۵۸) + سنن ابن ماجه (۹۴)

ketabton.com - The Digital Library

دُعِیَ مِن بَابِ الصَّدَقَۀ)، فَقَالَ أَبُوبَکرٍ: بِأَبِی أَنتَ وَ أُمِّی یَا رَسُولَ اللّهِ! مِا عَلَی مَن دُعِیَ مِن تِلکَ الأَبوَابِ مِن ضَرُورَۀ، فَهَل یُدعَی أَحَدٌ مِن تِلکَ الأَبوَابِ کُلِّهَا، قَالَ: (نَعَم وَ أَرجو أَن تَکُونَ مِنهُم).

له ابو هريره نه روايت ده چې نبي کريمﷺ وفرمايل: که څوک لمونځ کوونکي وي هغه به دلمانځه له دروازې څخه جنت ته داخليږي. که څوک اهل د جهاد وي هغه د جهاد له دروازې څخه جنت داخليږي. که څوک اهل د روژې وي هغه له باب الريان څخه جنت ته داخليږي، او که څوک اهل د صديقي وي هغه د صديقي له دروازې څخه جنت ته داخليږي. ابوبکرؓ وفرمايل: مور او پلار مې له تا څخه قربان يا رسول الله! کوم کسان چې له دغو دروازو څخه جنت داخليږي د هغه عمل په مقابل کې چې تر سره کړې يې ده غوښتل کيږي. ايا داسې څوک به هم وي چې له ټولو دروازو څخه ورته د بلنې آواز وشي؟ هو زه هيله لرم چې ته يو له هغو کسانو څخه اوسې.[1]

ابوبکر صديقؓ د نبي کريمﷺ هميشني ملګري وو

۶) عَنِ ابنِ عُمَرؓ قَالَ: دَخَلَ النَّبِیُّﷺ المَسجِدَ وَ أَبُوبَکرٍؓ عَن یَمِینِهِ، وَعُمَرُؓ عَن یَسَارِهِ، فَقَالَ: (هَکَذَا نُبعَثُ یَومَ القِیَامَه).

له ابن عمر څخه روايت ده چې رسول اللهﷺ په داسې حال کې مسجد ته را داخل شو چې ښي اړخ ته يې ابوبکرؓ او چپ اړخ ته عمرؓ وه. وروسته نبي کريمﷺ وفرمايل: مونږ به د قيامت په ورځ هم همداسې حشر کيږو.[2]

تشريح: له پورتنيو حديثونو څخه د ابوبکر صديقؓ او عمر فاروقؓ جنت ته تلل ثابت شوي دي. همدارنګه لکه څنګه چې هغوي په دونيا کې د نبي کريمﷺ ملګري وه همداسې به په اخرت کې هم ورسره ملګري وي.

ابوبکر صديقؓ او عمر فاروقؓ بهترين اصحابان وو

۷) عَن أَبِی سَعِیدٍؓ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّهﷺ (إِنَّ أَهلَ الدَّرَجَاتِ العُلَی لَیَرَاهُم مَن تَحتَهُم کَمَا تَرَونَ النَّجمَ الطَّالِعَ فِی أُفُقِ السَّمَاءِ وَ اِنَّ أَبَابَکرٍ وَ عُمَرَ مِنهُم وَ أَنعَمَا).

له ابو سعيد څخه روايت ده چې نبي کريمﷺ فرمايل: په حقيقت کې د لوړو مرتبو او درجو خاوندان له دوي څخه ټيټ کسان ګوري، لکه څنګه چې تاسې د اسمان په اُفق کې ځليدونکي ستورې ګورې، په حقيقت کې ابوبکر صديق او عمر د همغو ستورو په شان دي بلکې په مرتبو کې تر هغو هم بهتره دي.[3]

حضرت ابوبکر صديقؓ دخلافت لپاره وړ شخصيت وو

۸) عَن حُذَیفَه بَن الیَمَانؓ قَال: قَالَ رَسُولُ اللّهِﷺ: (اِنِّی لا أَدرِی مَا قَدرَ بِقَائِی فِیکُم. فَاقتَدُوا بِغالَّذَینِ مِن بَعدِی) وَ أَشَارَ اِلَی أَبِی بَکرٍ وَعُمَر).

له حذيفه بن اليمانؓ څخه روايت ده چې نبي کريمﷺ وفرمايل: په دې خبر نه لرم چې څومره وخت به ستاسې په منځ کې يم، نو په هغو کسانو پسې اقتدا وکړئ چې تر ما وروسته راځي په دې وخت کې د ابوبکر او عمر په لور اشاره وکړه.[4]

د خلافت لپاره له ابوبکر صديقؓ پرته بل څوک د منلو وړ نه ده

۹)عَن عَائِشَه قَالَت: (قَالَ لِی رَسُولُ اللّهِﷺ فِی مَرَضِهِ، ادعِی لِی أَبَابَکرٍ وَأَخَاکِ حَتَّی أَکتُبَ کِتَابًا فَاِنِّی أَخَافُ أَن یَتَمَنَّی مُتَمَنٌّ وَیَقُولَ قَائِلٌ أَنَا أَولَی. وَیَأبَی اللّهُ وَالمُؤمِنُونَ اِلاّ أَبَابَکرٍ).

---

[1] بخاری (۱۸۹۷)
[2] الترمذی (۳۶۶۹) + ابن ماجه (۹۹)
[3] الترمذی (۳۶۸۵) + ابن ماجه (۹۶)
[4] الترمذی (۳۶۶۳)

ketabton.com - The Digital Library

له عائشي رضی الله عنها څخه روایت ده چې نبي کریمﷺ د مرګ د ناروغي پرمهال راته ویل: ابوبکر او ورور دې راوغواړه تر څو د ابوبکر د خلافت په اړه یو څه ولیکم. زه ویره لرم چې هر هیله کوونکي به دا هیله وکړي او هر ویوونکي به دا وواېي چې د خلافت لپاره زه مناسب یم په داسې حال کې چې اللهﷻ او مسلمانان له ابوبکر پرته د بل چا خلافت ردوي.[1]

تشریح: د پورتنیو دوه حدیثونو تفسیر د روافضو هغه ادعا رودي چې واېي، له نبي کریمﷺ څخه وروسته هیڅ څوک د خلافت د منصب لایق نه وو بغیر د علیرض څخه، ابوبکرصدیق او عمر فاروق د خلافت د منصب غاصیبن دي. مګر پورتني حدیث د ابوبکرصدیق د خلافت ښکاره دلیل دي.

په حضرت ابوبکر صدیقرض کې د نیکو اعمالو ټولیدل او د هغه جنت ته داخلیدل

۱۰) عَن أَبِی هُرَیرَهرض قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِﷺ (مَن أَصبَحَ مِنکُمُ الیَومَ صَائِمًا؟) قَالَ أَبوبَکرٍ: أَنَا، قَالَ: (فَمَن تَبِعَ مِنکُمُ الیَومَ جَنَازَه؟) قَالَ أَبوبَکرٍ: أَنَا، قَالَ: (فَمَن أَطعَمَ مِنکُمُ الیَومَ مِسکِینًا؟) قَالَ أَبوبَکرٍ: أَنَا، قَالَ: (فِمَن عَادَ مِنکُمُ الیَومَ مَرِیضًا؟) قَالَ أَبوبَکرٍ: أَنَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِﷺ: (مَا اجتَمَعنَ فِی امرِئٍ، اِلَّا دَخَلَ الجَنَّتهَ).

له ابی هریرهرض څخه روایت ده چې نبي کریمﷺ وفرمایل: کوم کس له تاسو څخه نن روژه نیولې ده؟ ابوبکر وویل(ما). بیا نبي کریمﷺ وفرمایل کوم کس له تاسو څخه نن جنازه دفن کړې ده؟ ابوبکر وویل(ما). بیا نبي کریم ﷺ وفرمایل کوم کس له تاسو څخه نن فقیر ته ډوډۍ ورکړې ده؟ ابوبکر وویل(ما). بیا نبي کریمﷺ وفرمایل کوم کس له تاسو څخه نن د مریض پوښتنه کړې ده؟ ابوبکر وویل(ما). وروسته نبي کریمﷺ وفر مایل: دغه صفتونه په هیچا کې نه راټولیږي مګر، داچې جنت ته د هغه د داخلیدو سبب شي.[2]

[1] مسلم (۲۳۴۲)
[2] مسلم (۱۰۸۲)

ketabton.com - The Digital Library

دوهمه برخه

د حضرت عمر فاروق^رض فضلتونه

نوم: حضرت عمر^رض

کنیه: ابوحفص

لقب: فاروق

د پلار نوم: خطاب بن نفیل[1]

د مور نوم: حنتمه بنت هاشم

د حضرت عمر^رض د نصب شجره په کعب کې له نبي کریمﷺ سره یوځای کیږي.[2] حضرت عمر^رض د عام الفیل په ۱۳ کال دې نړۍ ته سترګې غړولي دي.[3] د ۲۷ کلو په عمر د بعثت په شپږم کال د اسلام په مبارک دین مشرف شو چې په دې وخت د مسلمانانو شمیر ۳۹ تنه وه خلویښتم کس حضرت عمر فاروق^رض سو.

کله چې د حضرت ابوبکر صدیق^رض د وفات وخت رانږدې شو نو حضرت عمر^رض ته یې د هغه د شجاعت او عدالت په خاطر د خلافت وړاندیز وکړ. د حضرت عمر^رض خلافت په موده کې زیاتې ځمکې د اسلام په نور روښانه شوې او د اسلام مبارک دین ته یې د عربو له جزیرې څخه بهر پرخوالي ورکړ.

حضرت عمر^رض د لس کاله او شپږ میاشتې خلافت وروسته په ۲۳ هجري کال د ذی الحجې په ۲۶ نېټه د ۶۳ کلو په عمر د سهار د لمانځه پرمهال د ابو لولو خبیث لخوا څخه په مهراب کې زخمي او وروسته له پنځو ورځو په شهادت ورسیده او جسد مبارک یې د حضرت نبي کریمﷺ او ابوبکرصدیق^رض ترڅنګ خاورو ته وسپارل شو.

د اللهﷻ له لوري د اسلام لپاره د حضرت عمر^رض ټاکل

۱) عَنِ ابنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولُ اللهِﷺ قَالَ:(اللَّهُمَّ أَعِزَّالِاسلَامَ بِأَحَبَّ هَذَينِ الرَّجُلَينِ اِلَیکَ بِأَبِی جَهلٍ، أَوبِعُمَرَ بنِ الخَطَّابِ). قَالَ: فَکَانَ أَحَبَّهُمَا اِلَیهِ عُمَرُ بنُ الخَطَّابِ.

له ابن عمر^رض څخه روایت ده چې نبي کریمﷺ داسې دوعا وفرمایله: خدایه اسلام ته یو په دغو دواړو باندې چې یو ابوجهل بن هشام او بل عمر بن خطاب ده، کوم چې ستا په نزد محبوب وي عزت وروبښې. ابن عباس^رض فرمایې محبوب ناک له دغو دواړو د اللهﷻ په نزد عمر^رض وه چې په وسیله یې اسلام عزت پیدا کړ.[4]

د اللهﷻ او حضرت عمر^رض ترمنځ تړون

۲) عَنِ ابنَ عُمَرَ^رض قَالَ: قَالَ عُمَرَ^رض: وَافَقتُ رَبّي فِي ثَلَاثٍ: فِي مَقَامِ اِبرَاهِيمَ، وَفِي الحِجَابِ، وَفِي أُسَارَی بَدرٍ.

له ابن عمر^رض څخه روایت ده چې حضرت عمر فاروق^رض وفرمایل: ما له خپل رب سره په دریو موضوعاتو کې توافق کړې ده. د ابراهیم^ع په مقام، په حجاب او د بدر په زندانیانو.[5]

[1] نسب قریش، زبیری (۳۴۷)
[2] عمر بن خطاب، صلابی (ص۳۷) ترجمه عبدالله ریگی
[3] تاریخ الخلفاء، سیوطی (۱۳۳)
[4] ترمذی (۳۶۸۱)
[5] بخاری، کتاب التفسیر (۴۴۸۳)

ketabton.com - The Digital Library

د حضرت عمر فاروقرض پرهيزګاري

۳) عن أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّرض أن رَسُولُ اللهِﷺ قَالَ: (بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ، رَأَيْتُ النَّاسَ يُعْرَضُونَ وَ عَلَيْهِمْ قُمُصٌ، مِنْهَا مَا يَبْلُغُ الثُّدِيَّ وَ مِنْهَا مَا يَبْلُغُ دُونَ ذَلِکَ وَمَرَّ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ وَعَلَيْهِ قَمِيصٌ يَجُرُّهُ) قَالُوا: مَاذَا أَوَّلْتَ ذَلِکَ يَا رَسُولَ اللهِﷺ؟ قَالَ: (الدِّينّ).

له ابي سعيد خدريرض ښخه روايت ده چې رسول اللهﷺ وفرمايل: د خوبونو په نړۍ کې ماته داسي کسان وړاندې شول چې کميسونه يې پرتن وه، د ځينو کميسونه تر سينو پوري رسيدل خو د ځينو تر دې هم لنډ وه. حضرت عمرفاروقرض په داسي حال کې تير شو چې کميس يې لړ له ځمکي پورته وه. صحابه کرامو پوښتنه وکړه يا رسول اللهﷺ د دې تعبير څه دی؟ نبي کريمﷺ وفرمايل: پرهيزګاري[1]

تشريح: له پورتني حديث څخه د حضرت عمر فاروقرض پرهيزګاري نظر نور ته څرګنديږي، هغه تر بل هر چا پرهيزګاره او ديندار وه.

د حضرت عمررض علم او ذکاوت

۴) عَن عَبدِاللّهِ بنَ عُمَرَ، عَن أَبِيهِ قَالَ: سَمِعتُ رَسُولُ اللّهِ صَلَّى اللّهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: (أُتِيتُ وَ أَنَا نَائِمٌ بِقَدَحٍ مِن لَبَنٍ، فَشَرِبتُ مِنهُ حَتَّى جَعَلَ اللَّبَنُ يَخرُجُ مِن أَظفَارِى، ثُمَّ نَّاوَلتُ فَضلِى عُمَرَ بنَ الخَطَّابِ)، فَقَالُو يَا رَسُولُ اللّهِ، فَمَا أَوَّلتَهُ؟ قَّالَ: (العِلمُ).

له عبدالله بن عمررض ښخه روايت ده چې نبي کريمﷺ وفرمايل: په خوب کې راته يو پياله شيدي راکړل شوي هغه مې وڅښلي تر دې چې ښه موړ شوم او د مړښت اثرات زما د نوکانو لاندې څرګند شو، وروسته چې څومره پاتي شوي هغه مې عمر بن خطاب ته ورکړې. صحابه کرامو عرض وکړ يا رسول اللهﷺ ستا د دې خوب تعبير څه دی؟ نبي کريمﷺ وفرمايل: علم[2]

تشريح: پورتني احاديث هغه عقايد او افکار رودي او له منځه وړي چې وايي حضرت عمررض په شرعي مسائل کې پوهه نه درلوده، په داسي حال چې هغه په شرعي مسائلو کې ناپوهه نه وه، بلکې د نبيﷺ د وينا په اساس حضرت عمررض پوهه، عالم او فقهی صحابي وه.

حضرت عمررض د حقيقتونو سرچينه وه

۵) عَن ابنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولُ اللّهِﷺ قَّالَ: (اِنَّ اللّهَ جَعَلَ الحَقَّ عَلَى لِسَانِ عُمَرَ وَقَلبِهِ).

له ابن عمررض ښخه روايت ده چې نبي کريمﷺ وفرمايل: اللهﷻ د حضرت عمررض په زړه او ژبه کې حق ځای پر ځای کړي ده.[3]

د پيغمبري لپاره د حضرت عمررض وړتيا

۶)عَن عُقبَةَ بنِ عَامِرٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّهِﷺ (لَوکَانَ نَبِیُّ بَعدِی لَکَانَ عُمَرَ بنَ الخَطَّابِ).

له عقبه بن عامررض ښخه روايت ده چې نبي کريمﷺ وفرمايل: که چيري له ما څخه وروسته بل پيغمبر مبعوث کيدلي هغه به عمر بن خطاب وه.[4]

[1] مسلم (۲۳۹۰)
[2] مسلم (۲۳۹۲) + مسند احمد (۶۱۴۲) + ترمذی (۳۶۸۷) + سنن نسائی (۷۵۹۱)
[3] ترمذی (۳۶۸۲) + مسند احمد (۵۱۴۵)
[4] ترمذی (۳۶۸۶)

ketabton.com - The Digital Library

حضرت عمررض یو الهامي شخصیت وه

۷) عَن أَبِي هُرَيرَه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّﷺ:(لَقَد كَانَ فِيمَن كَانَ قَبلَكُم مِن بَنِى اِسرَائِيلَ رِجَالٌ، يُكَلَّمُونَ مِن غَيرِ أَن يَكُونُوا أَنبِيَاءَ، فَاِن يَكُن مَن أُمَّتِى مِنهُم أَحَدٌ فَعُمَرُ).

له ابوهریرهرض څخه روایت ده چې نبي کریمﷺ وفرمایل: د بني اسرایلو منځ کې چې له تاسو څخه یې مخکې زندګي کړې ده داسې کسانو شتون درلوده چې هغه پیغمبران نه وه مګر هغوي ته الهام کیده او له هغوي سره خبرې کیدلې. که چیرې زما په امت کې یو له هغو کسانو نه شتون درلودې هغه به عمررض وه.[1]

له حضرت عمررض څخه د شیطانانو تیښته

۸) عَن سعد بن ابِى وقاصرض قَالَ: استَأذَنَ عُمَرُ عَلَى رَسُولِ اللهِﷺ وَعِندَهُ نِسَاءٌ مِن قُرَيشٍ يُكَلِّمنَهُ وَيَستَكثِرنَهُ، عَالِيَةً أَصوَاتُهُنَّ، فَلَمَّا استَأذَنَ عُمَرُ قُمنَ يَبتَدِرنَ الحِجَابَ، فَأَذِنَ لَهُ رَسُولُ اللهِﷺ، وَرَسُولُ اللهِﷺ يَضحَکُ، فَقَالَ عُمَرُ: أَضحَکَ اللهُ سِنَّکَ، يَا رَسُولَ اللهِﷺ فَقَالَ رَسُولُ اللهِﷺ: (عَجِبتُ مِن هَؤُلَاءِاللَّاتِي كُنَّ عِندِى، فَلَمَّا سَمِعنَ صَوتَکَ ابتَدَرنَ الحِجَابَ) قَالَ عُمَرُ: فَأَنتَ، يَا رَسُولَ اللهِﷺ أَحَقُّ أَن يَهَبنَ، ثُمَّ قَالَ عُمَرُ: أَى عَدُوَّاتِ أَنفُسِهِنَّ أَتَهَبنَنِى وَلَا تَهَبنَ رَسُولَ اللهِﷺ؟ قُلنَ: نَعَم، أَنتَ أَغلَظُ وَأَفَظَّ مِن رَسُولِ اللهِﷺ قَالَ رَسُولُ اللهِﷺ: (وَالَّذِى نَفسِى بِيَدِهِ مَا لَقِيَکَ الشَّيطَانُ قَطُّ سَالِكًا فَجًا اِلَّا سَلَکَ فَجًّا غَيرَ فَجِّکَ).

له سعد بن ابی وقاصرض څخه روایت ده چې د قریشو څو ښځې له نبي کریمﷺ سره ناستې وې، له هغه مبارک سره یې په لوړ آواز خبرې کولې دوې په خبرو کې زیاتې کاوه، چې ناڅاپه حضرت عمررض د داخلیدو اجازه وغوښته په دې وخت کې ښځو څانونه سره برابر کړل په داسې حال چې نبي کریمﷺ خندل، حضرت عمررض ته یې د داخلیدو اجازه ورکړه. حضرت عمررض ورته وویل: څه شوي یا رسول الله؟ خداې تعالیﷻ دې تا همیشه خوشحاله لري. نبي کریمﷺ وفرمایل زه دې ښځو ته چې زما په وړاندې حضور لري حیران یم، کله یې چې ستا آواز واوریده ستر یې وکړ. عمررض ورته وویل دا مناسبه ده چې له تا څخه ډیرې وویریږي. وروسته یې ښځو ته وویل: ای د ځان دوښمنانو! له ما څخه ویریږي او له نبي کریمﷺ څخه نه ویریږي. ښځو ورته وویل: هو تاسو ډیر سخت او غوسناک یاستي. دلته نبي کریمﷺ وفرمایل قسم په هغه ذات چې زما روح یې په لاس کې ده، هیڅکله به شیطان ستاسو څخه تیر نشي هغه هیڅ لاره نه ویني بغیر له دې څخه چې له تاسو پرته بله لاره غوره کړي.[2]

تشریح: له پورتني حدیث څخه په دیني چارو کې د عمررض مکلفیت څرګندیږي. تر دې چې ښځو د نبي کریمﷺ په نسبت له عمررض څخه زیاته ویره درلوده همدارنګه پورتني حدیث د شیطان ویره او لري والې له حضرت عمررض څخه روښانه کوي، چې شیطانانو څومره ویره او ترس له عمررض څخه درلوده. یعني هیڅکله به شیطان په هیڅ شي کې عمررض ته د نژدې کیدلو جرأت نه درلوده.

حضرت عمررض د خپل عصر نابغه وه

۹) عَن ابِي هُرَيرَةَرض قَالَ: سَمِعتُ رَسُولَ اللهِﷺ يِقُولُ: (بَينَا أَنَا نَائِمٌ رَأَيتُنِى عَلَى قَلِيبٍ، عَلَيهَا دَلوٌ، فَنَزَعتُ مِنهَا مَا شَاءَالله، ثُمَّ أَخَذَهَا ابنُ أَبِى قُحَافَةَ فَنَزَعَ بِهَا ذَنُوبًا أَو ذَنُوبَينِ، وَفِى نَزعِهِ، وَاللهُ يَغفِرُلَهُ، ضَعفٌ، ثُمَّ استَحَالَت غَربًا، فَأَخَذَهَا ابنُ الخَطَّابِ، فَلَم أَرَ عَبقَرِيًّا مِنَ النَّاسِ يَنزِعُ نَزعَ عُمَرَ بنِ الخَطَّابِ، حَتَّى ضَرَبَ النَّاسُ بِعَطَنٍ).

---

[1] بخاری (۳۶۸۹) + مسلم (۲۳۹۲)
[2] مسلم (۲۳۹۷)

ketabton.com - The Digital Library

له ابو هریره رض څخه روایت ده چې له پیغمبرﷺ څخه مې وواریدل چې فرمایل یې: خوب مې لیده چې د یو کوهي په سره ولاړ یم څومره چې دالله ﷻ غوښتنه وه هغومره اوبه مې راویستلي په دې کې د ابی قحافه زوی ابوبکر رض دولچه رانه واخیسته یو یا دوه دولچې اوبه یې راویستلي، د اوبو رایستلو پرمهال یې بدن یو ډول ضعیفي درلوده الله ﷻ ورته مغفرت وکړي، وروسته عمر رض هغه دولچه واخیسته هغه کوچنۍ دولچه یې په لاس په لوي دولچې سره تبدله شوه. ما د خلکو په منځ کې هیڅ داسي با استعداده شخص ونه لیده چې دا ډول اوبه له کوهي څخه راوباسي تر دې چې ټول خلک او حیوانات په اوبو ماړه او بیرته خپل د ارام ځایونو ته وګرځیدل.[1]

تشریح: د حضرت ابوبکر رض د خلافت موده لنډه وه او زیاتره له مرتدینو سره په جګړو لګیا وه، له سرحداتو بهر یې دومره فتوحات نه درلودل خو د عمر رض د خلافت په دوران کې ډیر فتوحات لاسته راغلل په شمول د ایران او روم او هغه فتوحات چې ابوبکرصدیق رض شروع کړی وو په نیمایې کې پاتي وه هغه یې هم پای ته ورسول چې داد عمر رض د هوښیارتیا څرګندونه ده.

حضرت عمر رض په جنت کې د ماڼۍ څښتن

١٠) عَن جَابِرِ بنِ عَبدِاللّهِ رَضِیَ اللّهُ عَنهُمَا، قَالَ: قَالَ النَّبِیُّﷺ: (رَأَیتُنِی دَخَلتُ الجَنَّةَ، فَإِذَا أَنَا بِالرُّمَیصَاءِ، امرَأَةِ أَبِی طَلحَه، وَسَمِعتُ خَشَفَةً، فَقُلتُ: مَن هَذَا؟ فَقَالَ: هَذَا بِلاَلٌ، وَرَأَیتُ قَصرًا بِفِنَائِهِ جَارِیَةً، فَقُلتُ: لِمَن هَذَا؟ فَقَالَ: لِعُمَرَ، فَأَرَدتُ أَن أَدخُلَهُ فَأَنظُرَ اِلَیهِ، فَذَکَرتُ غَیرَتَکَ). فَقَالَ عُمَرُ: (بِأَبِی وَأُمِّی یَا رَسُولَ اللّهِ أَعَلَیکَ أَغَارُ).

له حضرت جابر بن عبدالله رض څخه روایت ده چې رسول اللهﷺ وفرمایل: په خوب کې مې ولیدل چې جنت ته داخل شوي یم هلته مې د ابوطلحه میرمن رمیصاء ولیده او د پښو غږ مې واوریده پوښتنه مې وکړه، دا د پښو غږ د چا دي. ملایکې راته وویل: د بلال دي. وروسته مې هلته یو ماڼۍ ولیده چې په حویلي کې یې یو پیغله ناسته وه پوښتنه مې وکړه دا دچا دي راته وویل شو د عمر رض دي. غوښتل مې ورداخل شم او هغه ووینم خو ستا غیرت را په زړه شو. عمر رض ورته وویل: مور او پلار مې له تا قربان یارسول اللهﷺ ایا زه تاته په غیرت کې راځم؟[2]

تشریح: له پورتني حدیث څخه د حضرت عمرفاروق رض غیرت او میړانه څرګندیږي تر دې چې نبي کریمﷺ هم د ده له غیرت څخه متاثره وه. همدارنګه په جنت کې د عمر رض مقام هم روښانه کوي.

---

[1] مسلم (٢٣٩٢)
[2] بخاری (٣٦٩٧)

ketabton.com - The Digital Library

دریمه برخه

د حضرت عثمان‌رض فضلتونه

نوم: عثمان

کنیه: ابو عبدالله

لقب: ذی النورین

د پلار نوم: عفان

د مور نوم: اروی بنت کُریز

د حضرت عثمان‌رض د نصب شجره په عبدمناف کې له نبي کریمﷺ سره یوځای کیږي.[1] حضرت عثمان‌رض د مور له طرفه د نبي کریمﷺ د عمه زوي او پلار له طرفه د کاکا زوي وو له بل طرفه د نبي کریمﷺ زوم هم وو، چې هغه مبارک خپلې دوه لوراني روقیه او ام کلثوم یو په بل پسې په نکاح ورکړې وې.

حضرت عثمان‌رض په ۵۷۲ م کال کې دې نړۍ ته سترګې غړولې دي. د نبوت په اوایلو کې د ابوبکر صدیق په واسطه د اسلام په مبارک دین مشرف شوي ده. کله چې حضرت عمر فاروق‌رض زخمي شو نو له صحابه کرامو څخه یې شپږ تنه مشران صحابه کرام وټاکل ترڅو په خپل منځ کې یو تن د خلیفه په توګه وټاکي چې په پایله کې عثمان‌رض د خلیفه په توګه وټاکل شو. د خلافت په موده کې یې ډیرې قرباني ورکړې دي، د اسلام او مسلمانانو لپاره یې ډیر مالونه خرچه کړې دي، چې بلاخره له دولس کاله خلافت وروسته په ۳۵ هجري کال د ذی الحجي په ۱۸ د ۸۲ کالو په عمر د یو تعداد ګمراهانو له لخوا په شهادت ورسیده او بقیع کې خاورو ته وسپارل شو.

حضرت عثمان‌رض د نبي کریمﷺ ملګري وو

۱) عَن عَائشَه رَضِیَ اللهُ عَنهَا قَالَت: قَالَ رَسُولُ اللهِﷺ فِی مَرَضِهِ: (وَدِدتُّ أَنَّ عِندِی بَعضَ أَصحَابِی) قُلنَا: (یَا رَسُولُ اللهِ! أَلا نَدعُو لَکَ أَبَابَکر؟) فَسَکَتَ. قُلنَا: (أَلا نَدعُو لَکَ عُمَرَ؟) فَسَکَتَ، قُلنَا: (أَلا نَدعُو لَکَ عُثمَانَ؟) قَالَ: (نعم) فَجَاءَ فَخَلَا بِهِ فَجَعَلَ النَّبِیُّ یُکَلِّمُهُ وَوَجهُهُ یَتَغَیَّرُ.

له عائشه رضی الله عنها څخه روایت ده چې نبي کریمﷺ د ناروغي پرمهال راته وویل: کاش یو له صحابه کرامو څخه مې په څنګ کې واي. ما ورته وویل: ابوبکررض راوغواړم. نبي کریمﷺ غلي پاتي شو هیڅ یې ونه ویل. بیا مې ورته وویل: عمررض راوغواړم. نبي کریمﷺ غلي پاتي شو هیڅ یې ونه ویل. بیا مې ورته وویل: عثمان‌رض راوغواړم. نبي کریمﷺ وفرمایل هو هغه راوغواړه بیا حضرت عثمان‌رض راغي له نبي کریمﷺ سره یوځای شو نبي کریمﷺ خبرې شروع کړې د څهرې مبارکې رنګ یې بدلون کاوه.[2]

عثمان‌رض د خیر په کارونو مخکښ وه

۲) قَالَ النَّبِیُّﷺ: (مَن یَحفِر بِئرَ رُومَةَ فَلَهُ الجَنَّةُ). فَحَفَرَهَا عُثمَانُ، (مَن جَهَّزَ جَیشَ العُسرَةِ فَلَهُ الجَنَّةُ) فَجَهَّزَهُ عُثمَان.

---

[1] عثمان بن عفان، صلابی (ص۲۶) ترجمه عبدالله ریګی
[2] سنن ابن ماجه (۱۱۳)

ketabton.com - The Digital Library

نبي کریمﷺ وفرمایل: که هرچا د رومه کوهي وکښنده، جنت د هغه دي نو عثمانرض هغه کوهي وکښنده. نبي کریمﷺ وفرمایل: که هرچا د جیش العسره (تبوک غزا) مصارف چمتو کړل جنت د هغه دي، نو عثمانرض يې له کوم ځنډه‌څخه هغه مصارف اماده کړل.[1]

حضرت عثمانرض ته به هيڅ کله هم ضرر ونه کړي

۳) عَن عَبدِالرَّحمَنِ بنِ سَمُرَه قَالَ جَاءَ عُثمَانُ اِلَى النَّبِيِّﷺ بِأَلفِ دِينَارٍ حِينَ جَهَّزَ جَيشَ العُسرَه فَنَثَرَهَا فِي حِجرِهِ. قَالَ عَبدُالرَّحمَنِ فَرَأَيتُ النَّبِيَّﷺ يُقَلِّبُهَا فِي حِجرِهِ وَيَقُولُ: (مَاضَرَّ عُثمَانَ مَا عَمِلَ بَعدَ اليَومِ). مَرَّتَينِ.

له عبدالرحمن بن سمرهرض څخه روایت ده وایي کله چې نبي کریمﷺ د جیش العسره لپاره وسایل آماده کول، په دې وخت کې حضرت عثمانرض د نبي کریمﷺ حضور ته راغي زر دیناره يې د نبي کریمﷺ په لمن کې واچول عبدالرحمنرض وایې: نبي کریمﷺ مې ولید چې هغه دینار يې په لمن کې یوخوا بل خوا کول او داسي وفرمایل: حضرت عثمانرض ته به له دې کار څخه وروسته هيڅ تاوان ونه رسيږي دغه جمله يې دوه واري تکرار کړه.[2]

تشریح: له پورتنیو دوه حادیثونو څخه د حضرت عثمانرض صدقات او خیر ښیګڼې څرګندیږي. هغه د اسلامي لښکرو په تجهیز او د خلکو په خیر ښیګڼه کې هیڅ ډول هلي ځلي ونه سپمولي، مطلب خپل مال يې په دې لاره کې مصرف کړ.

له حضرت عثمانرض نه ملائکو حیاء کوله

۴) قالت عَائِشه رضی الله عنها: کَانَ رَسُولُ اللهِﷺ مُضطَجِعًا فِي بَيتِي، کَاشِفًاعَن فَخِذَيهِ، أَوسَاقَيهِ، فَاستَأذَنَ أَبُوبَکرٍ فَأَذِنَ لَهُ، وَهُوَ عَلَى تِلکَ الحَالِ، فَتَحَدَّثَ، ثُمَّ استَأذَنَ عُمَرُ، فَأَذِنَ لَهُ، وَهُوَ کَذَلِکَ، فَتَحَدَّثَ، ثُمَّ استَأذَنَ عُثمَانُ، فَجَلَسَ رَسُولُ اللهِﷺ ، وَسَوَّى ثِيَابَهُ فَدَخَلَ فَتَحَدَّثَ، فَلَمَّا خَرَجَ قَالَت عَائِشَةُ: دَخَلَ أَبُوبَکرٍ فَلَم تَهتَشَّ لَهُ وَلَم تُبَالِهِ، ثُمَّ دَخَلَ عُمَرُ فَلَم تَهتَشَّ لَهُ وَلَم تُبَالِهِ، ثُمَّ دَخَلَ عُثمَانُ فَجَلَستَ وَسَوَّيتَ ثِيَابَکَ فَقَالَ: (أَلَا أَستَحِيي مِن رَجُلٍ تَستَحِيي مِنهُ المَلَائِکَه).

له حضرت عائشي رضی الله عنها څخه روایت ده چې نبي کریمﷺ په خپل کور کې اوږد غزیدلي وه په داسي حال کې چې پنډۍ يې ښکاره کیدلي، په دې وخت کې ابوبکررض د داخلیدو اجازه وغوښته نبي کریمﷺ په همغه حالت کې چې وو، ابوبکررض ته د داخلیدو اجازه ورکړه له هغه سره يې خپلو خبرو ته دوام ورکړ وروسته بیا عمررض د داخلیدو اجازه وغوښته نبي کریمﷺ هغه ته هم په همغه حالت کې د داخلیدو اجازه ورکړه بیا يې خپلو خبرو ته دوام ورکړ، وروسته بیا عثمانرض د داخلیدو اجازه وغوښته په دې وخت کې نبي کریمﷺ کیناسته خپل کالي يې منظم کړل تر څو عثمانرض راغي خبري يې وکړي کله چې بیرته لاړ، عائشی رضی الله عنها له نبي کریمﷺ څخه پوښتنه وکړه ابوبکررض راغي ته هيڅ ځان منظم نه کړ هغه ته دې اهمیت ورنه کړ، بیا عمررض راغي بیا هم په خپل حال پاتې وې هغه ته دې هم اهمیت ورنه کړ، خو کله چې عثمانرض راغي ته کیناستی خپل کالي دی منظم کړل. نبي کریمﷺ ورته وفرمایل: ایا له هغه سړي څخه چې ملائکي حیاءکوي زه حیاء ونه کړم.[3]

د عثمانرض د خلافت پر مهال د فتني د واقع کیدو په اړه د نبي کریمﷺ وړاندینه

۵) عَن عَائِشَه أَنَّ النَّبِيَّﷺ قَالَ: (يَا عُثمَانُ اِنَّهُ لَعَلَّ اللهَ يُقَمِّصُکَ قَمِيصًا فَاِن أَرَادُوکَ عَلَى خَلعِهِ فَلَا تَخلَعهُ لَهُم).

---

[1] بخاری (۳۶۹۴)
[2] ترمذی (۳۷۰۱)
[3] مسلم (۲۴۰۱)

ketabton.com - The Digital Library

له حضرت عائشی رضی الله عنها څخه روایت ده چې نبي کریمﷺ وفرمایل: ای عثمانرض! اللهﷻ به جامه د (خلافت) ستا پر تن کړي، که چیري بعضو وغوښتل چې هغه ستا له بدن څخه لرې کړي نو هیڅ کله هغه له ځان څخه لرې نه کړې.[1]

حضرت عثمانرض یو مظلوم شهید

۶) عَن ابنِ عُمَرَ، قَالَ: ذَكَرَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ فِتنَةً، فَقَالَ: (يُقتَلُ هَذَا فِيهَا مَظلُومًا لِعُثمَانَ).

له ابن عمررض څخه روایت ده چې نبي کریمﷺ له فتنې څخه یادونه وکړه او وفرمایل: دغه سړی(عثمانرض) به په هغه ورځ ډېر په مظلومانه ډول په شهادت ورسیږي.[2]

د فتنې د رامنځته کیدو پرمهال عثمانرض په حقه وه

۷) عَن مُرَّه البَهزِيِّ، قَالَ: بَينَمَا نَحنُ مَعَ رَسُولِ اللهِﷺ فِي طَرِيقٍ مِن طُرُقِ المَدِينَه، قَالَ: (كَيفَ تَصنَعُونَ فِي فِتنِهٍ تَثُورُ فِي أَقطَارِ اللَّارضِ كَأَنَّهَا صَيَاصِى البَقَرِ؟) قَالُوا: نَصنَعُ مَاذَا يَا نَبِيَّ الله؟ قَالَ: (عَلَيكُم بِهَذَا وَأَصحَابِهِ)، قَالَ فَأَسرَعتُ حَتَّى عَطَفتُ اِلَى الرَّجُلِ، قُلتُ: هَذَا يَا نَبِيَّ اللهِ؟ قَالَ: (هَذَا) فَإِذَا هُوَ عُثمَانُ

له مرۀ بهزي نه روایت ده چې وایي له نبي کریمﷺ سره د مدینې له لارو څخه په یوه لار کې وم راته وفرمایل: له هغې فتنې سره چې د غوایي د ښکرو په شان ده او د ځمکې په شاو خوا کې ظاهریږي، څه کوی؟ ورته ومې ویل څه وکړو یا رسول اللهﷺ؟ راته وفرمایل: پرتاسي لازمه ده چې له دغه کس او ملګرو سره یې اوسي. نو ما بیړه وکړه تر څو هغه کس ته ورسیدم ورته ومې ویل: دغه کس ده یارسول اللهﷺ؟ راته وفرمایل: هو. کله چې مې ولیده هغه عثمان بن عفان وه.[3]

د حضرت عثمانرض قبولې شوي صدیقي

۸) عَن أَبِي عَبدِالرَّحمَنِ السُّلَمِيَّ قَالَ: لَمَّا حُصِرَ عُثمَانُ أَشرَفَ عَلَيهِم فَوقَ دَارِهِ ثُمَّ قَالَ: أَذَكِّرُكُم بِاللهِ هَل تَعلَمُونَ أَنَّ حِرَاءَ حِينَ انتَفَضَ قَالَ رَسُولُ اللهِﷺ: (اثبُت حِرَاءُ فَلَيسَ عَلَيكَ اِلاَّ نَبِيٌّ أَو صِدِّيقٌ أَو شَهِيدٌ). قَالَوا: [نَعَم]. قَالَ: أَذَكِّرُكُم بِاللهِ هَل تَعلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللهِﷺ قَالَ فِي جَيشِ العُسرَه: (مَن يُنفِقُ نَفَقَةً مُتَقَبَّلَةً). وَالنَّاسُ مُجهَدُونَ مُعسِرُونَ فَجَهَّزتُ ذَلِكَ الجَيشَ؟. قَالُوا [نَعَم] ثُمَّ قَالَ: أَذَكِّرُكُم بِاللهِ هَل تَعلَمُونَ أَنَّ بِئرَ رُومَه لَم يَكُن يَشرَبُ مِنهَا أَحَدٌ اِلاَّ بِثَمَنٍ فَابتَعتُهَا فَجَعَلتُهَا لِلغَنِيِّ وَالفَقِيرِ وَ ابنِ السَّبِيلِ؟. قَالُوا: اللَّهُمَّ نَعَم. وَأَشيَاءُ عَدَّدَهَا.

له ابی عبدالرحمن السلمي څخه روایت ده چې وایي: کله چې حضرت عثمانرض محاصره سو نو د خپل کور بام ته پورته شو وفرمایل: زه تاسي ته په اللهﷻ قسم درکوم. ایا تاسي په دې پوهیږي کله چې حراء وړلزیده نو نبي کریمﷺ ورته وفرمایل: اې حراء ثابت اوسه ستا پرمخ باندې له نبي، صدیق او شهید پرته بل څوک نشته. محاصره کوونکو ورته وویل هو مونږ په دې پوهیږو بیا عثمانرض ورته وویل: زه تاسي ته په خدایﷻ قسم درکوم چې ایا تاسي په دې پوهیږي چې په جیش العسره کې نبي کریمﷺ وفرمایل: څوک قبولې شوي صدیقي ورکوي په داسي حال کې چې په دې جګړه کې خلک ډېر سخت وږي او له مشکلاتو سره مخ وه، خو ما دغه څواکونه سمبال کړل محاصره کوونکو ورته وویل: هو مونږ په دې پوهیږو. بیا عثمانرض ورته وفرمایل: زه تاسي ته په خدایﷻ قسم درکوم چې تاسي په دې پوهیږي چې څوک له رومه کوهي څخه اوبه

---

[1] ترمذی (۳۷۰۵)
[2] احمد (۵۹۵۳)
[3] صحیح ابن حبان (۶۹۱۴)، صححه البانی.

ketabton.com - The Digital Library

وخښبي باید قیمت ورکړي خو ما هغه کوهي واخیسته د مالدار غریب او لارویانو لپاره مې وقف کړ، محاصره کوونکیو ورته وویل: هو مونږ په دې پوهیږو. په همدي ترتیب د ځیني نورو یادونه هم وکړه.[1]

تشریح: دغه قیضیه دوه ځلي تکرار شوي ده یو ځل د مکه د حراء په غر کې او دوهم ځل د مدینه د احد په غر کې چې په لسم لمبر حدیث کې به راشي.

له حضرت عثمانرض څخه د ابن عمررض ملاتړ

۹) عَن عُثمَانَ بنِ عَبدِاللهِ بنِ مَوهَبٍ، أَنَّ رَجُلًا مِن أَهلِ مِصرَ حَجَّ البَيتَ فَرَأَى قَومًا جُلُوسًا فَقَالَ: مَن هَؤُلَاءِ؟ قَالُوا: قُرَيشٌ. قَالَ: فَمَن هَذَا الشَّيخُ؟ قَالُوا: ابنُ عُمَرَ فَأَتَاهُ فَقَالَ: اِنِّي سَائِلُکَ عَن شَيءٍ فَحَدِّثنِي، أَنشُدُکَ اللهَ بِحُرمَةِ هَذَا البَيتِ أَتَعلَمُ أَنَّ عُثمَانَ فَرَّ يَومَ أُحُدٍ؟ قَالَ نَعَم، قَالَ: أَتَعلَمُ أَنَّهُ تَغَيَّبَ عَن بَيعَةِ الرِّضوَانِ فَلَم يَشهَدهَا؟ قَالَ نَعَم، قَالَ: أَتَعلَمُ أَنَّهُ تَغَيَّبَ يَومَ بَدرٍ فَلَم يَشهَدهُ؟ قَالَ: نَعَم، فَقَالَ: اللهُ أَكبَرُ، فَقَالَ لَهُ ابنُ عُمَرَ: تَعَالَ أُبَيِّن لَکَ مَا سَأَلتَ عَنهُ: أَمَّا فِرَارُهُ يَومَ أُحُدٍ فَأَشهَدُ أَنَّ اللهَ قَد عَفَا عَنهُ وَغَفَرَلَهُ، وَ أَمَّا تَغَيُّبُهُ يَومَ بَدرٍ فَإِنَّهُ كَانَت عِندَهُ أَوتَحتَهُ ابنَةُ رَسُولِ اللهِﷺ، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللهِﷺ:(لَکَ أَجرُ رَجُلٍ شَهِدَ بَدرًا وَسَهمُهُ)، وَ أَمَرَهُ أَن يَخلُفَ عَلَيهَا وَ كَانَت عَلِيلَةً. وَ أَمَّا تَغَيُّبُهُ عَن بَيعَةِ الرِّضوَانِ فَلَو كَانَ أَحَدٌ أَعَزَّ بِبَطنِ مَكَّةَ مِن عُثمَانَ لَبَعَثَهُ رَسُولُ اللهِﷺ مَكَانَ عُثمَانَ، بَعَثَ رَسُولُ اللهِﷺ عُثمَانَ وَكَانَت بَيعَةُ الرِّضوَانِ بَعدَ مَا ذَهَبَ عُثمَانُ اِلَى مَكَّةَ. قَالَ: فَقَالَ رَسُولُ اللهِﷺ بِيَدِهِ اليُمنَى:(هَذِهِ يَدُعُثمَانَ). وَضَرَبَ بِهَا عَلَى يَدِهِ، فَقَالَ: (هَذِهِ لِعُثمَانَ)، قَالَ لَهُ: اذهَب بِهَذَا الآنَ مَعَکَ.

له عثمان بن عبدالله بن موهب څخه روایت ده چې یو کس له مصر څخه د بیت الله شریفي د زیارت لپاره راغي، هغه یوه ډله ولیده چې یو ځای ناسته وه وویل: دا څوک دي ورته وویل شول دا قریش دي بیا یې وویل: دغه کس څوک دي ورته وویل شول ابن عمر ده بیا د هغه حضور ته ورغي ورته وویل: زه له تا څخه د یو څه په باره کې پوښتنه کوم نو ته جواب راکړه. زه تاته د کعبي په حرمت قسم درکوم چې آیا عثمانرض د احد په ورځ تیښته کړي؟ ابن عمر ورته وویل: هو. راغلی کس بیا پوښتنه وکړه ایا ته په دې پوهیږي چې په بیعت رضوان کې عثمانرض شتون نه درلوده؟ ابن عمر ورته وویل: هو. راغلي کس بیا پوښتنه وکړه ایا ته په دې پوهیږی چې عثمانرض د بدر په غزا کې حضور نه درلوده؟ ابن عمر ورته وویل: هو. وروسته هغه راغلي کس وویل: الله اکبر په دې کې ابن عمر ورته وویل: مخکې راشه تر څو د دې پیښو علتونه درته بیان کړم. حضرت عثمانرض چې د احد په ورځ تیښته کړې زه شاهدي ورکوم چې اللهﷻ له دې څخه ورتیر شوي او عفوه یې ورته کړې ده. ولې په بدر کې یې چې شتون نه درلوده هغه د دې په خاطر وه، چې دنبي کریمﷺ له لور څخه چې د ده میرمن وه ساتنه وکړي نبي کریمﷺ ورته وفرمایل: تاته به هم د هغو کسانو په شان اجر درکول شي کوم چې په بدر کې شتون لري، نبي کریمﷺ ورته امر کړي وه چې له لور سره یې پاتي شي. او داچې په بیعت رضوان کې شتون نه درلوده په دې کې د حضرت عثمانرض قصور نه وه ځکه که چیري په مکه کې له عثمانرض څخه پرته بل عزتمن شخص واي نو هتمن به نبي کریمﷺ هغه استولي وه، کله چې بیعت رضوان کیده حضرت عثمانرض مکې ته تللی وه. ابن عمر راغلي کس ته وویل: نبي کریمﷺ خپل ښي لاس ته اشاره وکړه دا د عثمان رض لاس دي هغه یې په خپل چپ لاس باندې کیښود او داسې وفرمایل: دا بیعت د حضرت عثمان لپاره ده. ابن عمر راغلي کس ته وویل: ته اوس له هغه څه سره لاړ شه کوم چې تا له دغو معلوماتو څخه ترلاسه کړل.[2]

د حضرت عثمانرض د شهادت ثبوت

۱۰) عَن أَنَسٍ، أَنَّ نَبِيَّ اللهِﷺ صَعِدَ أُحُدًا وَمَعَهُ أَبُوبَكرٍ وَعُمَرُ وَعُثمَانُ فَرَجَفَ بِهِم فَضَرَبَهُ بِرِجلِهِ وَقَالَ: (اثبُت فَإِنَّمَا عَلَيکَ نَبِيٌّ، وَصِدِّيقٌ، وَشَهِيدَانِ)

---

[1] ترمذی (۳۶۹۹)
[2] ترمذی (۳۷۰۶) + مسند احمد (۶۰۱۱)

ketabton.com - The Digital Library

انس بن مالکرض وايي نبي کريمﷺ، ابوبکررض، عمررض او عثمانرض د احد د غره سرته لاړل، نو د احد غر په لړزه شو نبي کريمﷺ ورته وويل: ای احده! ارام اوسه ستا په سر باندې يو نبيﷺ، يو صديق او دوه شهيدان (عمر او عثمان رضی الله عنه) شتون لري.[1]

تشريح: پورتني حديث د حضرت عثمانرض د شهادت دليل دي همدارنګه مخکي له دې چې حضرت عثمانرض په شهادت ورسيږي د شهادت خبر يې نبي کريمﷺ ورته رسولي وه.

[1] بخاری (۳۶۷۵) + الترمذی (۴۰۳۰) + النسائی فی الکبری (۸۰۷۹)

ketabton.com - The Digital Library

ځلورمه برخه

د حضرت علي رضي الله تعالی عنه فضلتونه

نوم: علي

کنیه: ابوالحسن، ابو تراب

لقب: اسدالله

د پلار نوم: ابوطالب (عبد مناف) بن عبدالمطلب

د مور نوم: فاطمه بنت اسد

حضرت علي‌رض د پلار له طرفه د نبي کریمﷺ د تره زوي او له بل طرفه د نبي کریمﷺ زوم هم وه.[1] وروسته له دې چې په ۳۵ هجري کال کې حضرت عثمان‌رض په شهادت ورسیده. مسلمانانو په حضرت علي‌رض باندې توافق وکړ او د خپل امیر په حیث یې وټاکه. حضرت علي‌رض په هغو غزاواتو کې چې د نبي کریمﷺ په وخت کې شوي وي او همدارنګه په هغو جګړو کې چې د تیرو خلفاو په وخت کې شوي وي ډیره بهادري او میړانه ښکاره کړې وه. د حضرت علي‌رض د خلافت پرمهال له کفارو سره جهاد دریدلی وه په اسلامي فتوحاتو کې زیاتوالي رانغي چې په دې سره یې د خلافت دوره ټوله په کورنیو جګړو کې تیره شوه. حضرت علي‌رض د ۴ کاله او ۹ میاشتې خلافت وروسته په ۴۰ هجري کال د رمضان دمیاشتې په ۲۱ نېټه د ۶۳کلو په عمر د عبدالرحمن بن ملجم له لوري په شهادت ورسیده.

له حضرت علي‌رض سره مینه کول الهی امر دي

۱) عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ، عَن أَبِيهِ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِﷺ: اِنَّ اللهَ أَمَرَنِی بِحُبَّ أَرْبَعَۀ، وَأَخْبَرَنِی أَنَّهُ يُحِبُّهُمْ. قِيلَ: يَا رَسُولُ اللهِ سَمَّهِمْ لَنَا، قَالَ: عَلِيُّ مِنْهُمْ، وَأَبُوذَرَّ، وَالمِقْدَادُ، وَسَلْمَانُ أَمَرَنِی بِحُبَّهِم، وَأَخبَرَنِی أَنَّهُ يُحِبُّهُمْ.

له بُریده بن حصیب څخه روایت ده چې رسول اللهﷺ وفرمایل: اللهﷻ ماته خبر راکړ چې له څلورو کسانو سره مینه لري او ماته یې هم له هغو سره د مینې کولو امر کړی ده. ورته ومې ویل یارسول اللهﷺ هغه کسان راته معرفي کړه. نبي کریمﷺ وفرمایل: علي‌رض یو له هغو کسانو څخه دي پاتي نور یې ابوذر، مقداد او سلیمان دي اللهﷻ امر کړی تر څو له هغو سره مینه ولرم ځکه اللهﷻ له هغوي سره مینه لري.

له علي‌رض سره د نبي کریمﷺ مینه او محبت

۲) قَالَ رَسُولُ اللهِﷺ: (اِنَّ عَلیًّا مِنَّی وَأَنَا مِنهُ، وَهُوَ وَلِیُّ کُلَّ مُؤْمِنٍ مِنْ بِعْدِی).

نبي کریمﷺ وفرمایل: علي زما ده او زه د علي یم، له ما وروسته هغه د هر مؤمن مسلمان ملګري ده.[2]

---

[1] علی بن ابی طالب، صلابی (ص۵۹) ترجمه عبدالله ریکی.

[2] نسائی (۸۰۹۰)

ketabton.com - The Digital Library

د نبي کریمﷺ په وړاندې د حضرت عليرض مقام

۳)عَن سعد بن ابی وقاصرض قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِﷺ لِعَلِیَ: (أَنْتَ مِنِّی بِمَنْزِلَهِٔ هَارَونَ مِنْ مُوسَی. اِلاّ أَنّهُ لاَ نَبِیَّ بَعْدِی).

له سعد بن ابی وقاص څخه روایت ده چې نبي کریمﷺ حضرت عليرض ته وفرمایل: ته ماته هغه مقام لرې کوم چې هارونع موسیع ته درلوده، بغیر له دې چې له ما وروسته بل پیغمبر نه راځي.[1]

تشریح: له پورتني حدیث څخه د نبي کریمﷺ بې حده مینه له حضرت عليرض سره څرګندیږي. عليرض یې خپل ځان ګاڼه، هغه مقام یې ورکړی وه کوم چې موسیع هارونع ته ورکړی وه.

عليرض دوست مسلمان او دوښمن یې منافق دي

۴) عَنْ زِرِّ بْنِ حُبُیْشٍ، عَنْ عَلِیٍّرض قَالَ: (لَقَدْ عَهِدَ اِلَیَّ النَّبِیُّ الأمِّیُّﷺ أَنّهُ لَا یُحِبُّکَ اِلَّا مُؤْمِنٌ وَلَا یَبْغَضُکَ اَلّا مُنَافِقٌ).

له زر بن جحش څخه روایت ده چې عليرض وفرمایل: نبي کریمﷺ له ما سره وعده کړي چې له تاسره به له مؤمن پرته مینه نه کو ي، او له منافق پرته به دوښمني نه کوي.[2]

حضرت عليرض ته توهین د نبي کریمﷺ د قهر لامل شو

۵)عَن عِمرَانَ بنِ حُصَینٍ، قَالَ: بَعَثَ رَسُولُ اللهِﷺ جَیشاً وَاسْتَعْمَلَ عَلَیْهِمْ عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبٍ، فَمَضَی فِی السَّرِیَّه فَأَصَابَ جَارِیَهً فَأَنْکَرُوا عَلَیْه، وَتَعَاقَدَ أَرْبَعَهٌ مِن أَصْحَابِ رَسُولِ اللهِﷺ فَقَالُوا: اِذَا لَقِینَا رَسُولَ اللهِ ﷺ أَخْبَرْ نَاهُ بِمَا صَنَعَ عَلِیٌّ ، وَکَانَ المُسْلِمُونَ اِذَا رَجَعُوا مِنَ السَّفَرِ بَدَءُوا بِرَسُولِ اللهِﷺ فَسَلَّمُوا عَلَیْهِ، ثُمَّ انْصَرَفُوا اِلَی رِحَالِهِمْ فَلَمَّا قَدِمَتِ السَّرِیَّهُ سَلَّمُوا عَلَی النَّبِیِّﷺ فَقَامَ أَحَدُ الأَرْبَعَهِ فَقَالَ: یَا رَسُولَ اللهِﷺ أَلَمْ تَرَ اِلَی عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ صَنَعَ کَذَا وَ کَذَا، فَأَعْرَضَ عَنْهُ رَسُولُ اللهِﷺ، ثُمَّ قَامَ الثَّانِی فَقَالَ مِثْلَ مَقَالَتِهِ، فَأَعْرَضَ عَنْهُ،ثُمَّ قَامَ اِلَیْهِ الثَّالِثُ فَقَالَ مِثْلَ مَقَالَتِهِ، فَأَعْرَضَ عَنْهُ، ثُمَّ قَامَ الرَّابِعُ فَقَالَ مِثْلَ مَا قَالُوا، فَأَقْبَلَ اِلَیْهِ رَسُولُ اللهِﷺ وَالغَضَبُ یُعْرَفُ فِی وَجْهِهِ، فَقَالَ: (مَاتُرِیدُونَ مِنْ عَلِیِّ؟ مَاتُرِیدُونَ مِنْ عَلِیِّ؟ مَاتُرِیدُونَ مِنْ عَلِیِّ؟ اِنَّ عَلِیًّا مِنِّی وَ أَنَا مِنْهُ، وَهُوَ وَلِیُّ کُلِّ مُؤْمِنٍ مِن بَعْدِی).

له عمران بن حصین څخه روایت ده چې وایې نبي کریمﷺ یو لښکر چمتو کړ د هغو لپاره یې عليرض امیر وټاکه. په دغه سریه چې د لښکر قومنده د عليرض په لاس کې وه عليرض د ځان لپاره یو وینځه ځانګړې کړه او له هغې سره یې جماع وکړه. د ده ملګرو ډیر خه ورته وویل په دې کې د نبي کریمﷺ څلور تنه صحابه کرامو دا وعده وکړه که چیري له نبي کریمﷺ سره ملاقات وشو نو د عليرض له کار څخه به یې خبروو. کله به چې مسلمانان له سفر څخه راستنیدل لومړي به د نبي کریمﷺ ملاقات ته ورتلل له هغه وروسته به بیا خپلو کورونو ته تلل کله چې د غه لښکر بیرته راوګرځیده یو له هغو اصحابانو څخه پورته شو وویل: یا رسول اللهﷺ علیرض داسي داسي کار وکړ. نبي کریمﷺ له هغه څخه مخ واړوه. بیا دوهم کس پورته شو د لومړي کس پشان خبري وکړي نبي کریمﷺ له هغه څخه هم مخ وګرځاوه. دریم کس پورته شو د تیرو دوه نفرو خبري یې تکرار کړی نبي کریمﷺ له هغه څخه هم مخ وګرځاوه. څلورم کس هم هغه خبري تکرار کړي په داسي حال کې چې د نبي کریمﷺ په مبارک مخ کې غوسه له واریه څرګندیده هغه ته یې مخ کړ ورته وویل: له عليرض څخه

[1] مسلم (۲۴۰۴) + نسائی (۸۱۴۳)
[2] مسند احمد (۷۳۱) + ترمذی (۳۷۳۶) + نسائی (۸۴۳۳)

ketabton.com - The Digital Library

څه غواړي؟ له علي^رض^ څخه څه غواړي؟ له علي^رض^ څخه څه غواړي؟ علي^رض^ له ما څخه دي او زه له علي^رض^ څخه یم له ما وروسته به د هر مؤمن سرپرست وي.[1]

تشریح: ښایي د هغه څلورو صحابه کرامو فکر به دا وه چې دغه وینځه باید د پاکوالي موده تیره کړي. خو د علي^رض^ بیا دا دلیل وړاندي کاوه چې هغه وینځه باکره او نابالیغه وه نو په همدې وخت کې له هغې سره جماع ممکن وه. او یا هم کیداړي شي دغو څلورو کسانو به په علي^رض^ د دې په خاطر شک کاوه چې په غنیمت کې یې امانتداري رعایت نه کړه.

داچې نبي کریمﷺ فرمایي چې علي^رض^ له ما څخه دي او زه له علي^رض^ څخه یم نو دا د دې څرګندونه ده چې د علي^رض^ کړنه د نبي کریمﷺ د تائید وړ ده.

حضرت علي رضي الله تعالی عنه دخیبر فتحه کوونکی

۶) عَن أَبِی هُرَیْرَۃَ أَنَّ رَسُولَ اللهِﷺ قَالَ یَوْمَ خَیْبَرَ: (لأعْطِیَنَّ هَذِهِ الرَّایَه رَجُلاً یُحِبُّ اللهَ وَرَسُولَهُ یَفْتَحُ اللهُ عَلَی یَدَیْهِ). قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ مَا أَحْبَبْتُ الِامَارَه اِلاَّ یَوْمَئِذٍ [قَالَ] فَتَسَاوَرْتُ لَهَا رَجَاءَ أَن أُدْعَی لَهَا [قَالَ] فَدَعَا رَسُولُ اللهِﷺ عَلِیَّ بْنَ أَبِی طَالِبِ فَأَعْطَاهُ اِیَّاهَا وَقَالَ: (امْشِ وَلاَ یَلْتَفِتْ فَصَرَخَ یَا رَسُولَ اللهِ عَلَی مَاذَا أُقَاتِلُ النَّاسَ قَالَ: (قَاتِلْهُمْ حَتَّی یَشْهدُوا أَنْ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اللهُ وَ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ فَاِذَا فَعَلُو ذَلِکَ فَقَدْ مَنَعُو مِنْکَ دِمَاءَهُمْ وَ أَمْوَالَهُمْ اِلاَّ بِحَقِّهَا وَ حِسَابُهُمْ عَلَی اللهِ).

ابوهریره^رض^ څخه روایت ده چې نبي کریمﷺ د خیبر په ورځ وویل: د جنګ بیرغ به هغه چاته ورکوم چې له اللهﷻ او د هغه له رسولﷺ سره مینه ولري او اللهﷻ د هغه په وسیله مسلمانانو ته فتحه ورنصیب کړي. حضرت عمر^رض^ وایي ماته د هغې ورځې له امارت پرته بل هیڅ امارت دومره په زړه نه وه همدارنګه وایي ما هیله درلوده چې د جنګ لپاره به زه انتخاب شم. نبي کریمﷺ علي^رض^ راوغوښته او هغه ته یې بیرغ ورکړ ورته وفرمایل: ځه تر هغه مخ مه ګرځوه تر څو اللهﷻ فتحه درنصیب کړي. وروسته علي^رض^ حرکت وکړ بغیر له دې چې بیرته راوګرځي له هغه ځای څخه یې چغې وهلي یا رسول الله! په کوم هدف جګړه وکړم. نبي کریمﷺ ورته وفرمایل: له هغوی سره جهاد وکړه تر څو ګواهي ورکړي چې (لا اله الا الله محمد رسول الله) کله یې چې کلیمه وویلي وینه او مالونه یې محفوظ دي څومره یې چې حق وي نور حساب یې له اللهﷻ سره دي.[2]

حضرت علي رضی الله تعالی عنه د قرانکریم په اساس جګړه کوله

۷) عَنْ أَبِی سَعِیدٍ الْخُدْرِیِّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِﷺ یَقُولُ: (اِنَّ مَنْکُمْ مَنْ یُقَاتِلُ عَلَی تَأُوِیلِ الْقُرْآنِ، کَمَا قَاتَلْتُ عَلَی تَنْزِیلِهِ) قَالَ أَبُوبَکْرٍ: أَنَا هُوَ یَا رَسُولَ اللهِ؟ قَالَ: (لَا)، قَالَ عُمَرُ: أَنَا هُوَ یَا رَسُولَ اللهِﷺ؟ قَالَ: (لا، وَلَکِنْ خَاصِفُ النَّعْلِ)، قَالَ: وَکَانَ أَعْطَی عَلِیًّا نَعْلَهُ یَخْصِفُهُ.

له ابی سعید خدري^رض^ څخه روایت ده چې وایي ما له نبي کریمﷺ څخه واوریدل چې فرمایل یې: ستاسو له منځ څخه داسي یو کس ده چې د قرانکریم په اساس جنګیږي لکه څنګه چې زه د هغه د نزول په خاطر جګړه کوم. ابوبکر^رض^ ورته وویل: ایا زه یم یا رسول اللهﷺ ورته وویل: نه. بیا عمر^رض^ وویل: ایا زه یم یا رسول اللهﷺ؟ ورته وویل: نه. بلکې هغه د بوټونو پټري کوونکي ده. په داسي حال کې چې خپل بوټونو یې علي^رض^ ته ورکړي وو او هغه ورته پیوند کوله.[3]

---

[1] ترمذی (۳۷۱۲)
[2] مسلم (۲۴۰۵)
[3] مسند احمد (۱۱۲۸۹) + صحیح ابن حبان (۶۹۳۷)

ketabton.com - The Digital Library

د علي رضی الله تعالی عنه لپاره د اللهﷻ ببښنه

۸) عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍرض، قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللهِﷺ: (يَا عَلِيُّ، أَلا أُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ اِذَا قُلْتَهُنَّ، غُفِرَلَكَ، مَعَ أَنَّهُ مَغْفُورٌ لَكَ: لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ، لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، سُبْحَانَ اللهِ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، وَالْحَمْدُالِله رَبَّ الْعَالَمِينَ).

له علي‌رض څخه روايت ده چې نبي کريمﷺ راته وفرمايل: داسې جملې درته ونه ښايم چې هغه ولولې اللهﷻ دې وبښي سره ددې چې ببښل شوي يې، وروسته يې دا کليمات راته وويل: له هغه اللهﷻ پرته چې هغه د لوړو درجو او لوړ قدرت خاوند ده بل هيڅ معبود نشته پاکې ده هغه ذات لره چې هغه د اوو اسمانونو او عرش مالک ده ثنا او صفت خاص هغه ذات لره دي چې هغه تربيه کوونکې د عالميانو دي.[1]

حضرت علي‌رض لپاره د جنت زيري

۹) عَنْ عَبْدِالرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِﷺ: (أَبُوبَكْرٍ فِي الجَنَّه وَ عُمَرُ فِي الجَنَّه وَ عُثْمَانُ فِي الجَنَّه وَعَلِيٌّ فِي الجَنَّه وَ طَلْحَه فِي الجَنَّه وَ الزُّبَيْرُ فِي الجَنَّه وَ عَبْدُالرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ فِي الجَنَّه وَ سَعْدٌ فِي الجَنَّه وَ سَعِيدٌ فِي الجَنَّه وَ أَبُوعُبَيْدَه بْنُ الجَرَّاحِ فِي الجَنَّه).

له عبدالرحمن بن عوف‌رض څخه روايت ده چې نبي کريمﷺ وفرمايل: ابوبکررض جنتي دی، عمررض جنتی دي، عثمان‌رض جنتي دي، علي‌رض جنتي دي، طلحه‌رض جنتي دي، زبيررض جنتي دي، عبدالرحمن بن عوف‌رض جنتي دي، سعدرض جنتي دي، سعيدرض جنتي دي او عبيده بن جراح‌رض جنتي دي. [2]

حضرت علي رضي الله تعالی عنه غوره شخصيت وه

۱۰) عَنِ ابْنِ عُمَرَرض قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِﷺ: (الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّه، وَّ أَبُوهُمَا خَيْرٌ مِنْهُمَا).

له ابن عمررض څخه روايت ده چې نبي کريمﷺ وفرمايل: حسن او حسين به په جنت کې د ځوانانو سردارن وي او پلار يې له دوي دواړو څخه غوره دي.[3]

تشريح: له پورتنيو دوه حديثونو څخه دا ثابت کيږي چې حضرت علي‌رض جنتي دي لکه څنګه چې نبي کريمﷺ په دونيا کې د جنت زيري ورکړي وه.

(سبحانک اللهم و بحمدک اشهد أن لا الا انت استغفرک و أتوب اليک)

پای

خوست - ګربز

۱۹/۴/۱۴۰۳

[1] نسائی (۷۶۳۱) + مسند احمد (۷۱۲) + صحيح ابن حبان (۶۹۲۸)
[2] ترمذی (۳۷۴۷)
[3] ترمذی (۳۷۳۶) + ابن ماجه (۱۱۴)

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English